

Konsekwencje wprowadzonych zmian

Edukacja przedszkolna

Teresa Ogrodzińska
Fundacja Rozwoju Dzieci im. J. A. Komeńskiego

Komunikat Komisji z 17 lutego 2011

„Wczesna edukacja i opieka nad dzieckiem: zagwarantujemy wszystkim dzieciom w UE dobry start w przyszłość”.

Po raz pierwszy UE skoncentrowała się na usługach dla dzieci od urodzenia do wieku szkolnego, kładąc nacisk na:

**„rozwój osobowy
oraz dobrostan fizyczny i psychiczny dziecka, a także integrację
społeczną (...)”.**

Rekomendacje EU

Dostęp do wczesnodziecięcej opieki i edukacji

- **Poszerzenie dostępu do dobrej jakości wczesnej edukacji i opieki dla dzieci z rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji.**
- **Przejście na systemy wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem integrujące opiekę i edukację.**
- **Dywersyfikacja - tworzenia różnorodnych usług odpowiadających na potrzeby lokalne.**

Rekomendacje EU Jakość wczesnodziecięcej opieki i edukacji

- Wspieranie profesjonalizacji personelu wczesnodziecięcej edukacji i opieki.

Kluczowe:

dobrze rozumienie rozwoju dziecka, umiejętność przyjmowania perspektywy dziecka, umiejętność zadawania pytań i słuchania, realizowanie propozycji dzieci, umiejętność rozwiązywania konfliktów, bogate słownictwo.

- Stworzenie systemu gwarantowania jakości: opracowanie spójnych i dobrze skoordynowanych podstaw programowych przy współpracy najważniejszych zainteresowanych stron.

Dostępność edukacji przedszkolnej – konsekwencje wprowadzonych zmian

Ograniczenie dostępności:

- Konieczność zapewnienia miejsc w przedszkolach 6-latkom ogranicza dostęp dla dzieci 3-4 letnich, w niektórych gminach także 5-letnich.**
- Cofnięcie obowiązku przedszkolnego dla dzieci 5-letnich.**
- Obowiązek diagnozy gotowości szkolnej dla 6-latków, jeśli chcą pójść do szkoły.**

W placówkach przedszkolnych dla dzieci może zabraknąć 300 tys. miejsc (Klub Jagielloński)

Jakość edukacji przedszkolnej - konsekwencje wprowadzonych zmian

Brak nowej podstawy programowej. Na szybko wprowadzane zmiany w dotychczasowej podstawie programowej – kolejne wersje luty i maj 2016:

- Przesunięcie akcentów w kierunku przygotowania do szkoły a nie na wspieranie rozwoju emocjonalnego i społecznego dziecka:

- „Kształtowanie u dzieci umiejętności czytania i przygotowanie dzieci do nabywania umiejętności pisania”.**
- Przeznaczenie na „zajęcia dydaktyczne” minimum jednej piątej czasu dla dzieci starszych.**

- Zmiana statusu nauczyciela: „Rolą nauczyciela wychowania przedszkolnego jest przygotowanie dziecka do nauki w klasie I szkoły podstawowej, z uwzględnieniem potrzeb dziecka – w tym potrzebę ruchu.”

Jakość edukacji przedszkolnej - konsekwencje wprowadzonych zmian (II)

- Odejście od koncepcji uspołeczniania edukacji

Pominięcie, zarówno na poziomie przepisów, jak i na poziomie uzasadniania ustawy idei i praktyki współpracy pomiędzy szkołą i rodzicami oraz organizacjami zewnętrznymi.

Konsekwencje wprowadzonych zmian - z perspektywy władz samorządowych

Na podstawie rozmów z przedstawicielami władz samorządowych

- Zniweczony został wysiłek samorządów oraz zmarnowane nakłady finansowe poniesione na przystosowanie szkół do potrzeb małych dzieci. Samorządy przez kilka lat dostosowywały strukturę szkół i przedszkoli do obniżenia wieku szkolnego i teraz muszą wszystko robić od nowa.
- Zmiana ustawy spowodowała niedobór miejsc w przedszkolach dla młodszych dzieci, w przypadku wielu gmin wiejskich brak przedszkoli i oddziałów przedszkolnych zahamuje upowszechnianie edukacji przedszkolnej.
- W wielu gminach całe oddziały 6-latków z klas I „zostają na drugi rok” - nauczyciele nie mają żadnych wskazówek jaki program realizować z dziećmi.

Konsekwencje wprowadzonych zmian - z perspektywy władz samorządowych (II)

- W wielu szkołach liczba dzieci zapisanych do klas pierwszych jest drastycznie niska (mniej niż 10 dzieci). Utrzymanie takich klas przez okres całej szkoły podstawowej jest niezwykle kosztowne. Ustawodawca nie sformułował definicji „małego oddziału” tym samym nie dostrzegł konieczności innego finansowania.
- Odebrano samorządom prawo do kształtowania sieci szkolnej optymalnej do potrzeb lokalnych i możliwości samorządu nie dostrzegając przy tym drastycznego zjawiska niżu. Decyzyjność w tym zakresie powierzono organowi, który nie ponosi żadnej odpowiedzialności za prowadzenie i finansowanie oświaty.
- Zmniejszono samorządom budżet na edukację dzieci:
 - cofnięcie obowiązku przedszkolnego dla dzieci 5-letnich = cofnięcie dotacji
 - niekorzystna różnica w finansowaniu – subwencja szkolna = 5,300 zł na dziecko, dotacja przedszkolna = 1370 zł.

Konsekwencje wprowadzonych zmian - z perspektywy władz samorządowych (III)

Przykład Warszawy:

Wskaźnik upowszechnienia wychowania przedszkolnego w roku szkolnym 2014/2015: dzieci 3-6 lat – 97%, w tym 87,95% - 3-latków.

Na przygotowanie szkół dla 6-latków wydano 80 mln.

Konsekwencje podniesienia wieku szkolnego:

- 440 mniej klas pierwszych
- likwidacja 29 etatów nauczycielskich
- zmniejszenie o 40 mln subwencji oświatowej
- dla 2, 5 tysiąca 3-latków zabraknie miejsc w przedszkolach
- 680 dzieci powtarza rok na wniosek rodziców

REKOMENDACJE

– dążymy do sytuacji idealnej

- Stworzenie systemu gwarantowania jakości: opracowanie spójnej podstawy programowej i standardów przy współpracy wszystkich zainteresowanych stron.**
- Zwrócenie uwagi na specyfikę terenów wiejskich: dywersyfikacja form, uelastycznienie przepisów dotyczących „innych form wychowania przedszkolnego”.**
- Wprowadzenie obowiązku przedszkolnego od 3. roku życia w powiązaniu z subwencją oświatową na edukację przedszkolną.**
- Opracowanie długofalowej polityki wczesnodziecięcej opieki i edukacji obejmującej dzieci od urodzenia do czasu rozpoczęcia szkoły.**

Dziękuję za uwagę

Teresa Ogrodzińska
togrodzińska@frd.org.pl